

Τα νομοθετικά σώματα

pspa.uoa.gr/~ckoutalakis

Βασικός ρόλος

- Σύνδεση της κοινωνίας με τους θεσμούς της εξουσίας, λαϊκή κυριαρχία, αντιπροσώπευση
- *Quod omnes tangit, ab omnibus comprobetur* (ότι αφορά όλους πρέπει να έχει και την έγκριση όλων)

Δομή

A) Μέγεθος: ο αριθμός των μελών δεν είναι πάντα αντιπροσωπευτικός τη πραγματικής ισχύος τους.

**Σχέση μεταξύ συνοχής/
αποτελεσματικότητας και αριθμού**

**Ελάχιστες κάτω βουλές έχουν πάνω από
500-600 μέλη.**

Αριθμός νομοθετικών σωμάτων

- **Unicameral**

- Η συντριπτική πλειοψηφία έχει ένα μόνο σώμα (από τα 151 από 178)
- Αν η άνω βουλή διαφωνεί τότε κάνει κακό, αν πάλι συμφωνεί τότε είναι περιττή.
- Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και λογοδοσία

Αριθμός νομοθετικών σωμάτων

- **Bicameral**

- Φιλελεύθερη παράδοση αμοιβαίων ελέγχων
- Η Άνω βουλή αποτελεί μέσω ελέγχου και εξισορρόπησης απέναντι σε πλειοψηφίες
- Εκπροσωπεί τα πάγια αντί για τα εφήμερα αισθήματα του έθνους (Σεσιλ)

Σχέσεις μεταξύ των δύο νομοθετικών σωμάτων

- Συνήθως η κάτω βουλή είναι κυρίαρχη – παρέχει ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση
- Με ειδικές πλειοψηφίες έχει πολλές φορές το δικαίωμα να παρακάμπτει την αρνησικυρία της άνω βουλής
- Π.χ. Ιταλία (από τα λίγα μη ομοσπονδιακά συστήματα όπου η άνω βουλή έχει αυξημένες αρμοδιότητες).

Εξαίρεση...

- Στα προεδρικά συστήματα ο πρόεδρος δεν εξαρτάται από εμπιστοσύνη της κάτω βουλής.
- Κατά κανόνα ο ρόλος της άνω βουλής εμφανίζεται πιο αναβαθμισμένος.

Τρόπος εκλογής μελών Άνω Βουλής

- Απευθείας εκλογή (27/66 άνω βουλές) – με μεγαλύτερες κατά κανόνα θητείες (6 έτη).
- Έμμεση εκλογή από τοπικές και περιφερειακές αρχές (21/66)
- Με διορισμό από την κυβέρνηση (16/66)

Διαβουλευτικές συνελεύσεις (talking assemblies/ συνελεύσεις εργασίας (working assemblies)

Επιτροπικός Κοινοβουλευτισμός

- **Νομοπαρασκευαστικές**
 - Διακομματικές και μόνιμες
- **Διαβούλευσης και διαμεσολάβησης**
 - Μικτές που αναλαμβάνουν να συμβιβάσουν τις διαφορές των δύο σωμάτων
- **Ειδικές με αναβαθμισμένες εξουσίες ελέγχου της κυβέρνησης – εξεταστικές**
 - Διαρκείς (κατά υπουργείο ή τομέα δράσης)
 - Ad hoc

Η ισχύς τους εξαρτάται από τρεις παράγοντες

- Εξειδίκευση
- Οικειότητα που εννοεί τη συναίνεση και τη συνεργασία
- Οργανωτικές δυνατότητες

Λειτουργίες

- Αντιπροσώπευση
- Διαβούλευση
- Νομοθεσία
- Έγκριση δαπανών
- Σχηματισμός κυβέρνησης
- Έλεγχος

Πρώτη ανάγνωση
Διάλογος
ψηφοφορία

Επιτροπή
Αναλυτικός έλεγχος
Ψηφοφορία

Δεύτερη ανάγνωση
Διάλογος
Ψηφοφορία

Δεύτερο νομοθετικό σώμα
Επανάληψη της διαδικασίας

Αποστολή στην κάτω
Βουλή
Αποδέχεται ή απορρίπτει

Μικτή Επιτροπή
Συμβιβασμού των δύο εκδοχών

Επίλυση διαφορών

- Επ' αόριστον παλινδρόμηση (Ιταλία)
- Η κάτω βουλή έχει τον πρώτο λόγο στο αν θα δεχθεί ή θα απορρίψει τις αλλαγές που προτείνει η άνω βουλή (π.χ. Βρετανία)
- Επιτροπές διαμεσολάβησης (Γαλλία, Γερμανία, ΗΠΑ, Ελβετία)
- Ψηφοφορία σε κοινή συνεδρίαση (η κάτω βουλή που είναι πολυπληθέστερη έχει τον πρώτο λόγο (Αυστραλία, Βραζιλία, Ινδία, Νορβηγία)

Έγκριση δαπανών

- Δικαίωμα υποβολής προτάσεων (Γαλλία, Δανία)
- Μόνο έγκριση (Βρετανία, Ισπανία, Ν. Ζηλανδία)
- ΗΠΑ συμμετοχή στη διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης κάθε δαπάνης

Έλεγχος

Τρία βασικά μέσα

- ερωτήσεις (Βρετανία – ώρα του πρωθυπουργού) και επερωτήσεις (ακολουθεί διάλογος και ψηφοφορία)
- έκτακτες συνεδριάσεις και εξεταστικές επιτροπές
- πρόταση δυσπιστίας

Βρετανία

Βουλή των κοινοτήτων με 659 μέλη
Βουλή Λόρδων

Ρόλος

Νομοθετεί για κάθε πρόταση νόμου

Ελέγχει

Ασκεί αρμοδιότητες ανώτατου δικαστηρίου

Βουλή των Λόρδων - Ιστορία

14ος αιώνας

- Ξεχωριστή συνέλευση. Απαρτίζεται από κληρικούς (Lords spiritual) και μέλη που επιλέγονται από τον μονάρχη

1876 – αρμοδιότητες ανώτατου δικαστηρίου

Βουλή των Λόρδων - Ιστορία

1958 – πρώτη συμμετοχή γυναικών

1999 – καταργούνται τα μέλη με κληρονομικό δικαίωμα εκτός από 92.

2005 – Καταργούνται οι δικαστικές αρμοδιότητες με τη δημιουργία ενός ανώτατου δικαστηρίου από τον Οκτωβρίου του 2009

Μέλη

Ισόβια – 615 από τους 730

- Επιλέγονται από τον βασιλιά μετά όμως από πρόταση του πρωθυπουργού. Ο τίτλος τους δεν μεταφέρεται σε κληρονόμους μετά το θάνατό τους

Law Lords – 12

- ισόβια μέλη. Ασκούν τα καθήκοντα τους μέχρι την ηλικία των 70 χρόνων

Κληρικοί - 26

Μέλη

Κάτοχοι κληρονομικού δικαιώματος –

- καταργούνται από το 1999 εκτός από 92**
- αυτοί αποτελούνται από 15 που έχουν εκλεγεί από το σώμα**
- 75 που έχουν εκλεγεί από τα κόμμάτά τους**
- 2 που έχουν το δικαίωμα από τον μονάρχη**

Επιλογή

- Δεν υπάρχει ανώτατο όριο
- Από το 2001 η επιλογή τους γίνεται από μια ανεξάρτητη επιτροπή.
 - Προτείνει στην βασίλισσα